

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่ผู้บริหารการศึกษาได้พยายามปรับปรุง พัฒนากระบวนการเรียนการสอนหลักสูตร เนื้อหาวิชา และตัวผู้สอน ให้เหมาะสมยุคตลอดเวลานั้น ก็เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนความวัตถุประสงค์ที่วางไว้เป็นประการสำคัญ แต่แม้ว่าจะพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ดีและเหมาะสมเพียงใดก็ตาม ยังพบว่า มีปัญหาอื่นที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการเรียน ซึ่งได้แก่ตัวผู้เรียนเองมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ เป็นเหตุให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน สอบต่ำซ้ำชั้น หรือลาออกกลางคัน¹ และจากความจริงที่มีปรากฏเสมอว่านักเรียนที่มีความถนัดทางการเรียนสูง แต่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน กล่าวคือมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำกว่าระดับสติปัญญาและความสามารถในขณะที่นักเรียนหลายคนมีความถนัดทางการเรียนปานกลางหรือต่ำกว่าประสบความสำเร็จในการเรียน หรือมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าระดับสติปัญญาและความสามารถ เป็นเหตุให้นักการศึกษาและนักจิตวิทยาทำการศึกษาพบว่าสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนนั้น มีคัมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว หากต้องอาศัยองค์ประกอบอื่นที่ไม่ใช่สติปัญญาซึ่งได้แก่คุณลักษณะอื่นส่วนตัวของผู้เรียนเองเข้ามามีบทบาทด้วย โดยเฉพาะ ในเรื่องของ แรงจูงใจ ความเอาใจใส่

---

¹ จรุง วิรุฬห์รัตน์, "สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), 112 หน้า.

นิสัยในการเรียนที่ดี และทัศนคติที่ดีต่อการเรียน แมคคอกซ์¹ กล่าวว่า นิสัยในการเรียนที่ดีและวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพทำให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฮิลเครท² ที่พบว่าสาเหตุที่ทำให้เด็กฉลาดจำนวนหนึ่งไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนเนื่องมาจากนิสัยในการเรียนที่ไม่ดี ขาดความสนใจเอาใจใส่ และทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ในเรื่องนี้ โฮลท์ซแมนและคณะ³ ได้ทำการศึกษาโดยสร้างแบบวัดนิสัยและทัศนคติในการเรียนและศึกษาพบว่า นิสัยและทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก (Positive) กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน กล่าวคือ หากมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนที่ดี จะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนสูง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีสติปัญญาเท่ากันจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่างกัน ถ้ามีทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน

จะเห็นได้ว่า นิสัยและทัศนคติในการเรียนมีอิทธิพลโดยตรงต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเป็นอย่างมาก หากนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อครู วิธีสอนของครู โรงเรียน และขบวนการเรียนการสอนและยอมรับวัตถุประสงค์ คุณค่าของการศึกษาแล้ว ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจ กำลังใจในอันที่จะมีความขยัน เอาใจใส่ มานะพยายามตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ แต่ถ้าหากว่ามึนนิสัยและทัศนคติไม่มีการเรียนแล้วย่อมเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย หมกมัวลังใจเรียน ซึ่งทำให้ผลการเรียนตกต่ำด้วย เนื่องจากนิสัยและทัศนคติในการเรียน เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและแก้ไขปรับปรุงได้ ในทาง

¹ Harry Maddox, How to Study (New York : Fawcett Publication Inc., 1963), p.9.

² Gertrude H. Hildreth, Introduction to the Gifted (New York : McGraw-Hill Book Company, 1966), p.424.

³ Brown-Holtzman, Manual of Survey of Study Habits and Attitudes (New York : The Psychological Corporation, 1965), p. 5.

การศึกษาจึงได้มีการสร้างเครื่องมือใช้วัดนิสัยและทัศนคติในการเรียนขึ้น เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ทราบนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียน และหาทางปลูกฝัง หรือแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและเหมาะสม

สำหรับเครื่องมือที่ใช้วัดนิสัยและทัศนคติในการเรียนที่นับว่าเป็นมาตรฐานและนิยมใช้กันแพร่หลายในต่างประเทศนั้น ได้แก่แบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนของบราวน์และโฮลท์ซแมน¹ (The Survey of Study Habits and Attitudes: Brown and Holtzman) สำหรับในประเทศไทยยังไม่มีเครื่องมือชนิดนี้ที่สมบูรณ์พอ ซึ่งจะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ส่วนมากยังคงใช้แบบวัดของต่างประเทศซึ่งอาจทำให้ประสบปัญหาในเรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน เป็นเหตุให้ผลที่ได้ไม่ตรงตามสภาพความเป็นจริง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาและสร้างแบบวัดนิสัยและทัศนคติในการเรียน เพื่อใช้สำหรับนักเรียนไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียกว่า แบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนสำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยคาดว่า จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาและพัฒนาในเรื่องสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียน สำหรับใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยศึกษาในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. การสร้างข้อกระทง (Item) ของแบบสำรวจให้ครอบคลุมเนื้อหา
2. กำน คือ

---

¹Brown - Holtzman, Survey of Study Habits and Attitudes (New York : The Psychological Corporation, 1967).

1.1 นิสัยในการเรียน ซึ่งได้แก่การหลีกเลี่ยงการผลัดเวลาและวิธีการทำงาน

1.2 ทักษะในการเรียน ซึ่งได้แก่การยอมรับในตัวครูและการยอมรับคุณค่าทางการศึกษา

2. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power)

3. หาคความเที่ยง (Reliability)

4. หาคความตรง (Validity)

ขอบเขตของการวิจัย

1. แบบสำรวจนิสัยและทักษะในการเรียนฉบับนี้ สร้างขึ้นครอบคลุมเนื้อหา 2 ด้าน คือ

1.1 นิสัยในการเรียน ได้แก่การหลีกเลี่ยงการผลัดเวลา และวิธีการทำงาน

1.2 ทักษะในการเรียน ได้แก่การยอมรับในตัวครู และการยอมรับคุณค่าทางการศึกษา

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มศ.4 และ มศ.5) ในโรงเรียนรัฐบาล ของเขตการศึกษา 6 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำลังศึกษาในภาคปลายปีการศึกษา 2521

3. เกณฑ์ในการหาความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ใช้คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ซึ่งโรงเรียนเป็นผู้วัดผลในภาคต้นปีการศึกษา 2521

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสำรวจในเวลาที่แตกต่างกันไม่ทำให้คะแนนแตกต่างกัน

2. คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่นำมาเป็นเกณฑ์ในการหาความตรงของ

แบบสำรวจของโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 6 ใช้เกณฑ์การวัดผลเหมือนกัน และมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

3. ความแปรปรวนของคะแนนจากแบบสำรวจของแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา 6 ไม่แตกต่างกัน

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

เนื่องจากระยะเวลาที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น อยู่ในช่วงเวลาปลายเดือนกุมภาพันธ์ และต้นเดือนมีนาคม ซึ่งเป็นระยะเวลาที่นักเรียน เตรียมตัวในการสอบภาคปลาย โรงเรียนบางโรงเรียนมีการทดสอบย่อยเพื่อเก็บคะแนน ซึ่งเป็นเหตุให้นักเรียนบางคนรีบตอบแบบสำรวจให้เสร็จ เพื่อเตรียมตัวสอบในช่วงเวลาไป หรือนักเรียนบางคนเหนื่อยเกินไปจากการสอบในช่วงที่ผ่านมา จึงอาจทำให้การตอบแบบสำรวจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงไปบ้าง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แบบสำรวจ หมายถึง แบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนสำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นิสัยในการเรียน หมายถึง การปฏิบัติตนในเรื่องการเรียนที่ได้รับฝึกฝนเป็นประจำ จนกลายเป็นนิสัย ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา 2 ประการคือ การหลีกเลี่ยงการผลัดเวลา และวิธีการทำงาน

ทัศนคติในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกหรือความนึกเห็นที่มีต่อครู ต่อการศึกษา และขบวนการเรียนการสอนซึ่งครอบคลุมเนื้อหา 2 ประการคือ การยอมรับในตัวครู และการยอมรับคุณค่าทางการศึกษา

การหลีกเลี่ยงการผลัดเวลา หมายถึง การทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้เสร็จทันเวลา หลีกเลี่ยงความล่าช้า และผลัดวันประกันพรุ่ง

วิธีการทำงาน หมายถึง การใช้กระบวนการเรียน วิธีการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน ให้เกิดประโยชน์และผลดีแก่การเรียน รวมทั้งการรู้จักใช้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับการเรียน

การยอมรับในตัวครู หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่มีต่อครู เคารพเชิดชู ยกย่องครู เกี่ยวกับ บุคลิกลักษณะ การประพฤติปฏิบัติ ความรู้ความสามารถ และเทคนิควิธีการสอนของครู

การยอมรับคุณค่าทางการศึกษา หมายถึง การยอมรับหรือเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาเล่าเรียน และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน หมายถึง คะแนนจากการสอบของนักเรียนซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. ระดับคะแนนเฉลี่ย (Grade Point Average) ของนักเรียนในภาคต้นปีการศึกษา 2521

2. ระดับคะแนนเฉลี่ยแยกตามหมวดวิชาที่โรงเรียนดำเนินการสอบเอง ในภาคต้นปีการศึกษา 2521 ซึ่งได้แก่ หมวดวิชา ภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อความในแบบสำรวจใจเมื่อนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มได้ในที่นี้คือ กลุ่มนักเรียนที่มีนิสัยและทัศนคติในการเรียนที่ดี และกลุ่มนักเรียนที่มีนิสัยและทัศนคติในการเรียนที่ไม่ดี

ข้อความเชิงนิมิต (Positive) หมายถึง ข้อความที่แสดงถึงลักษณะนิสัยและทัศนคติในการเรียนที่ดีหรือในทางบวก

ข้อความเชิงนิเสธ (Negative) หมายถึง ข้อความที่แสดงถึงลักษณะนิสัยและทัศนคติในการเรียนที่ไม่ดี หรือในทางลบ